

bardních pohledávek Bankovnímu úřadu ministerstva financí, není oprávněn co do dalších důsledků z něho dovozených, a to ani podle § 12 I f) a II d) uved. nař. Z předpisů těch nelze dovoditi, že se československý stát vzdal správy pohledávek těch tak dalece, by nemohl je zažalovati i vlastním jménem. Nejvyšší soud přiznal rozhodnutími čís. 3897, 4113, 4147, 4149 sb. n. s. a jinými Bankovnímu úřadu oprávnění žalovati pohledávky z lombardních zápůjček svým jménem, což odůvodnil předpokladem, že čsl. stát předal úřadu tomu správu lombardních pohledávek. Že však stát nevzdal se tím práva žalovati ze zápůjček těch vlastním jménem, uznal nejvyšší soud rozhodnutím čís. 4021 sb. n. s. Nelze proto předpis § 12 vládn. nař. čís. 247/19 vykládati tak jednostranně, jak činí dovolatelka, a jsou mylné všechny další její závěry dovozené z tohoto mylného předpokladu. Jest pravda, že Bankovní úřad, kdyby dosud byl, byl by oprávněn k podání i této žaloby, ale byl by k tomu oprávněn i stát, t. j. erár, neboť vždy by šlo o téhož věřitele, tak jak jest tomu i nyní. Podle toho nemají pro spornou pohledávku předpokládaného významu ustanovení §§ 51, 57, 58 a 70 zákona čís. 347/20, stejně i čl. XII. zákona čís. 102/25, a není správný názor, že stát nezůstal vlastníkem lombardních nároků. Československý stát, jenž předal Bankovnímu úřadu správu lombardních pohledávek jen tak dalece, by úřad ten mohl je zažalovati, byl oprávněn sjednati s Národní bankou československou smlouvu o převzetí lombardních zápůjček, podle níž jest banka ta oprávněna zastupovati stát ve věcech těchto obchodů před soudem, a může se dáti zastupovati i finanční prokuraturou. Právem žaloval proto stát (erár) zastoupený Národní bankou. Nezáleží na tom, že jde o vnitřní úmluvu. Pro tento spor má úmluva ta vždy význam písemného zmocnění zastupovati před soudem v této věci.

Čís. 9419.

Odevzdáním dráze přechází nebezpečí dopravy na kupitele. Lhostejno, že bylo zboží zasláno na dobírku. Příslušelo-li příkazní právo ohledně zásilky prodávateli, byl povinen uplatniti proti dráze náhradní nárok ze ztráty zboží vlastním jménem na účet kupitele, nechtěl-li mu postoupiti práva z nákladní smlouvy. Z toho, že prodávatel reklamoval zásilku u dráhy, nelze dovozovati, že se spokojil s náhradním nárokem proti dráze a sprostil kupitele ze závazku.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1929, Rv II 170/29.)

Žalobce zaslal z M. v Rakousku žalovanému do K. na Moravě na dobírku dva sudy vína, jež žalovaného nedošly. Žalobě o vrácení sudů procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Mínění odvolacího soudu, že se úmluvou o zaslání vína na dobírku stala K. žalobcovým plništěm a že proto stihá žalobce nebezpečí dopravy, nelze přisvědčiti. Podle čl. 324 a 342 obch. zák. jest plništěm závazků žalobcových místo, kde má svůj závod, to jest M. Na tomto místě byl žalobce podle čl. 342 obch. zák. povinen zboží žalovanému odevzdati, t. j. zboží odeslati. To se také stalo. Odevzdav zboží dráze, učinil žalobce vše, co bylo s jeho strany třeba učiniti, by smlouva byla splněna. Tím přešlo podle čl. 345 obch. zák., jenž, jak prvý soud správně vyložil, podle čl. 277 obch. zák. platí také pro žalovaného, na tohoto nebezpečí, kterým zboží na dopravě bylo postiženo. Zasláním na dobírku projevil žalobce sice vůli, že vlastnictví zásilky má žalovaný nabýti teprve po zaplacení tržové ceny. Tím však nebyl vyloučen přechod nebezpečí dopravy na žalovaného, poněvadž není závislým na tom, že se kupující stane odesláním zároveň vlastníkem odeslaných věcí, neboť zákon nežadá, by odevzdáním zboží dráze bylo zároveň provedeno odevzdání zboží kupujícímu ve smyslu § 425 ob. zák. obč. Jelikož příkazní právo ohledně zásilky ze dne 11. dubna 1918, která do K. vůbec nedošla, příslušelo žalobci, byl podle § 99 žel. dopr. ř. tehdy platného povinen uplatniti proti dráze náhradní nárok ze ztráty zboží vlastním jménem, ale na účet žalovaného, nechtěl-li mu postoupiti svá práva z nákladní smlouvy. Tato jeho povinnost jest výronem jeho povinnosti zaslati zboží žalovanému. Jestliže tedy žalobce, reklamovav zásilku u dráhy, neučinil tím nic více, než co mu ukládala jeho povinnost, nelze z toho odvozovati, že se spokojil s náhradním nárokem proti dráze a sprostil žalovaného ze závazku. K tomu by bylo zapotřebí zcela zřetelného projevu vůle, jež nelze shledati v dopise žalobcově ze dne 1. července 1918, že podá dráze účet o zásilce. Že tomu tak rozuměl i S., jenž vedl za žalovaného korespondenci a jehož jest pokládati za jeho zmocněnce, jest zřejmo z jeho dopisu ze dne 12. srpna 1918, že přece nežadá, by žalobce nesl škodu, nýbrž že žádá jen, by mu byl nápomocen, by od dráhy dosáhl náhrady. Opačný názor odvolacího soudu nelze srovnati ani s doslovem zmíněných dopisů ani s předpisy § 914 obč. zák. Odvolací soud, dovozuje z toho, že se žalobce nedomáhá tržové ceny zaslaného vína v sudě čís. 191, že si žalobce byl vědom, že může náhradu žádati jen na dráze, ocitá se v rozporu se spisy. Neboť žalobce tvrdil, že mu dobírka na sud čís. 491 byla vyplacena a žalovaný to připouští, tvrdě jen, že ji nevyplatil, nýbrž že tak učinila dráha omylem. Zcela správně odsoudil prvý soud žalovaného, by vrátil žalobci sudy na své útraty, neboť za plniště, pokud jde o povinnost žalovaného vrátiti sudy, jest pokládati místo, kde má žalobce závod. Podle § 905 obč. zák. určuje se plniště v první řadě podle toho, co bylo umluveno, nebo dle povahy a účelu jednání. O místě, kam má žalovaný sudy vrátiti, zvláštní úmluvy nebylo. K tvrzení žalovaného, že platí obyčej, že se sudy zasílají franko stanice odevzdací, nelze přihlížeti, poněvadž jest nepřípustnou novotou. Z povahy smlouvy o půjčce však plyne, že dluh z půjčky jest pokládati za dluh přínosný,

neboť nelze slušně na půjčiteli žádati, by nesl nebezpečí a útraty vrácení věcí, jichž bezplatně užívání jinému povolil.

Čís. 9420.

Ochrana nájemců.

Pokud nelze považovati přeměnu dřevěné kůlny v dílnu za novostavbu, nástavbu nebo přestavbu ve smyslu § 31 (1) zák.

Nejde o »nově zřízenou místnost«, stala-li se úprava před 30. dubnem 1924, třebas byla nájemní smlouva uzavřena až po tomto dni.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1929, Rv I 1790/29.)

Proti výpovědi ze dvou místností najatých k účelům živnostenským namítl žalovaný najmě, že nájemní poměr podléhá ochraně nájemců. Soud první stolice výpověď zrušil, odvolací soud ponechal výpověď v platnosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jest nesporno, že dvě místnosti, jež má žalovaný od 1. srpna 1924 najaty a z nichž mu byla dána výpověď, byly zřízeny v roce 1923, tudíž před 30. dubnem 1924, pokud se týče před 1. květnem 1924 přeměnou dřevěné kůlny v dílnu. V době ujednání nájemní smlouvy platil zákon o ochraně nájemníků ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n. Tento zákon jakož i pozdější zákony o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., a ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n., ustanovují souhlasně, že se zákon o ochraně nájemníků nevztahuje na domy, jakož i na přestavby, přístavby a nástavby domů, pro něž bylo uděleno nebo se udělí úřední povolení stavební po 27. lednu 1917, a v jiných domech na místnosti, které byly teprve po 30. dubnu 1924 pokud se týče 1. květnu 1924 nově zřízeny a, jak zákon o ochraně nájemníků čís. 85/1924 sb. z. a n. praví, pronajaty, a podle posledních dvou zákonů ani na místnosti, které byly po 1. květnu 1924 z neobytných na obytné upraveny a pronajaty. Prvý soud má podle znaleckého posudku za zjištěno, že šlo o novostavbu, ježto znalec pokládá přeměnu kůlny v dílnu za novostavbu. Zjištění to si odvolací soud osvojil. Než otázka, zda v souzeném případě šlo o novostavbu domu neb o jeho přestavbu, přístavbu nebo nástavbu. po případě o místnost nově zřízenou, neb o úpravu místnosti neobytné v obytnou po rozumu § 31 (1) čís. 1 zákona o ochr. náj., není otázkou ryze skutkovou, nýbrž i právní, a může proto otázku tu dovolací soud sám rozřešiti. Šlo o dřevěnou kůlnu přeměněnou před 30. dubnem 1924 v dílnu. Z toho zřejmo, že nešlo ani o novostavbu nebo nástavbu domu, ani o přestavbu, kterou se vyrozumívá sbourání všech pater neb aspoň jednoho nebo více pater a vystavení nových pater, aniž o přestavbu, za niž jest pokládati zvětšení